

ประกาศสำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
เรื่อง เปิดรับข้อเสนอโครงการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา ปี ๒๕๖๖

เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาหรือพัฒนา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัดและมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้ รวมทั้งให้มีการศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนการนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา สนองความต้องการทางด้านกำลังแรงงาน และการยกระดับความสามารถของคนไทย รวมทั้งพัฒนาทางเลือกและโอกาสทางการศึกษา กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) จึงเปิดรับข้อเสนอโครงการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา ปี ๒๕๖๖ ภายใต้โครงการส่งเสริมโอกาสทางการเรียนรู้และพัฒนาทักษะเยาวชนและแรงงานนอกระบบ ปี ๒๕๖๖

กสศ. จึงขอเชิญชวนองค์กรชุมชน มูลนิธิ องค์กรสาธารณประโยชน์ กิจการเพื่อสังคม หน่วยงานสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน (หน่วยเสนอโครงการ) ที่มีแนวคิดมุ่งเน้นพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการสร้างความรู้คิดทางปัญญาของกลุ่มเป้าหมาย ให้มีทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ร่วมยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อรับการสนับสนุนทุนจาก กสศ. โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ ๑ คุณสมบัติของหน่วยเสนอโครงการ

๑.๑ สถานภาพ เป็นองค์กรชุมชน มูลนิธิ องค์กรสาธารณประโยชน์ กิจการเพื่อสังคม หน่วยงานสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิชากิจชุมชน ศูนย์ประชาชน ศูนย์การเรียนรู้ ธุรกิจเพื่อสังคม สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน เป็นต้น ที่ต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลหรือมีเอกสารรับรองสถานะการจัดตั้งหน่วยงาน และมีประสบการณ์ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือพัฒนาศักยภาพให้แก่เยาวชนนอกระบบการศึกษา

๑.๒ หน่วยเสนอโครงการต้องสามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยจัดการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนนอกระบบการศึกษา เพื่อให้สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ในด้านทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ ทักษะวิชาการ ทั้งในระบบการศึกษาหรือการศึกษาทางเลือก และเป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพในการพัฒนาเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

๑.๓ หน่วยเสนอโครงการมีเครือข่ายความร่วมมือการดำเนินงานกับหน่วยงาน/องค์กรในระดับพื้นที่และนอกพื้นที่ เพื่อพัฒนาทางเลือกและโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งวัตถุประสงค์อื่นให้บรรลุผล สามารถระดมทรัพยากรและเครือข่ายความร่วมมือเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของการทำงาน

ข้อ ๒ หน่วยเสนอโครงการเสนอข้อมูลและแนวคิดที่ชัดเจน ทั้งข้อมูลกลุ่มเป้าหมายและข้อมูลพื้นที่ดำเนินงาน โดยข้อเสนอโครงการต้องประกอบด้วยข้อมูล ดังต่อไปนี้

๒.๑ ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนนอกระบบการศึกษา ทั้งด้านสถานการณ์ปัญหา ความต้องการ และศักยภาพที่จำเป็นในการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย

๒.๒ การวิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่มเป้าหมายระดับบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนกับ ครอบครัว และชุมชน

๒.๓ ข้อมูลพื้นที่ดำเนินงาน รวมทั้งวิเคราะห์แนวทางการสร้างความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ดำเนินงาน เพื่อออกแบบคุ้มครองและร่วมกันพัฒนาศักยภาพให้แก่เยาวชนนอกระบบการศึกษา

๒.๔ แผนการดำเนินโครงการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ศักยภาพ และบริบทพื้นที่ เช่น การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ใหม่ที่เพิ่มโอกาส ทางการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมายและบริบทของพื้นที่ การเชื่อมโยงระบบค้นหาและการจัดการทรัพยากรเพื่อส่งต่อความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย

ข้อ ๓ สาระสำคัญ เงื่อนไขการดำเนินงานโครงการ และหลักเกณฑ์กลุ่มเป้าหมาย รายละเอียด ตามเอกสารแนบท้ายประกาศ ๑ และ ๒

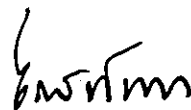
ข้อ ๔ การเสนอโครงการ ผู้สนใจสามารถศึกษาประกาศสนับสนุน และสอบถามรายละเอียด เพิ่มเติมได้ตั้งแต่วันที่ ๔ เมษายน - ๓๐ เมษายน ๒๕๖๖ และดำเนินการยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับ การสนับสนุน พร้อมเอกสารหลักฐานที่ถูกต้องครบถ้วน ผ่านทางเว็บไซต์ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทาง การศึกษา (www.eef.or.th) ได้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน - ๓๐ เมษายน ๒๕๖๖ ภายในเวลา ๑๖.๓๐ น.

กรณีที่หน่วยเสนอโครงการยื่นเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเกณฑ์และภายในเวลาที่ กำหนด ให้ถือว่าข้อเสนอโครงการดังกล่าวของหน่วยเสนอโครงการไม่ผ่านคุณสมบัติเบื้องต้น

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ ๐๒ ๐๗๙ ๕๔๗๕ กต ๓ โทรศัพท์มือถือ ๐๖ ๕๙๖๙ ๑๓๕๔ และ ทางอีเมล community@eef.or.th

ข้อ ๕ ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามประกาศนี้ ให้ผู้จัดการ กสศ. เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด และคำวินิจฉัยนั้นให้เป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายไกรยส ภัทราวาท)

ผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

เอกสารแนบท้าย ๑

ประกาศสำนักงาน กสศ. เรื่อง เปิดรับข้อเสนอโครงการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา ปี ๒๕๖๖

สาระสำคัญและเงื่อนไขการดำเนินงานโครงการ

ข้อ ๑ กรอบแนวคิด

โครงการเน้นกระบวนการค้นหารูปแบบ สร้างกระบวนการทางสังคมขึ้นใหม่ เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา ได้ค้นพบศักยภาพตนเอง พึ่งพาตนเองได้ และยกระดับการทำงานเชิงระบบ โดยทำงานร่วมกันในลักษณะภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ระหว่างภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคเอกชน เน้นการใช้หน่วยจัดการเรียนรู้ เป็นจุดคานงัดสำคัญในการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเพิ่มขีดความสามารถหน่วยจัดการเรียนรู้ให้มีศักยภาพในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายและพัฒนาทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิต เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการเรียนรู้ และมีการพัฒนาตนเอง นำไปสู่การดำรงชีวิตอิสระตามความต้องการ สามารถพึ่งตนเองและจัดการตนเองได้ ตลอดจนเลื่อนสถานะทางความคิดและความรู้ไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระยะยาว

ข้อ ๒ นิยามสำคัญ

๒.๑ โครงการ หมายถึง โครงการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา ปี ๒๕๖๖ ที่มีกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนนอกระบบการศึกษา ให้มีทักษะการเรียนรู้ ทั้งด้านทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ/วิชาการ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัด และมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้ ผ่านการปฏิบัติการร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่และนอกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

๒.๒ การเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา หมายถึง การเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนนอกระบบการศึกษา ให้มีทักษะการเรียนรู้ ทั้งทักษะชีวิต ทักษะวิชาการ และทักษะวิชาชีพ ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพ เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองในทางที่ดีขึ้น รวมทั้งพัฒนาสู่ความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเป็นกระบวนการทำงานที่ร่วมมือกันของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่

๒.๓ เยาวชนนอกระบบการศึกษา หมายถึง ผู้ที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษาแล้ว และมีอายุ ๑๕-๒๔ ปี โดยครอบคลุมถึงเยาวชนผู้ที่ออกจากการศึกษากลางคัน เยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา รวมถึงเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่อความเปราะบางจากผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ (รายละเอียดตามเอกสารแนบท้ายประกาศ ๒)

๒.๔ หน่วยจัดการเรียนรู้ หมายถึง หน่วยที่มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนนอกระบบการศึกษา ได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งมีศักยภาพในการเชื่อมโยงความร่วมมือและระดมทรัพยากรของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน องค์กรชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์การเรียน สถาบันการศึกษา มูลนิธิ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรเอกชน กิจกรรมเพื่อสังคม

ข้อ ๓ วัตถุประสงค์ของการสนับสนุน

๓.๑ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้เข้าถึงการเรียนรู้ตามความต้องการในรูปแบบต่างๆ และได้รับโอกาสพัฒนาตามศักยภาพ

๓.๒ เพื่อพัฒนาวิธีการ รูปแบบ และนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างขีดความสามารถของเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๓.๓ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดระบบนิเวศที่เอื้อให้เกิดการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่

ข้อ ๔ ขั้นตอนการดำเนินโครงการ

๔.๑ การประชาสัมพันธ์โครงการ เพื่อเชิญชวนองค์กรชุมชน มูลนิธิ องค์กรสาธารณประโยชน์ กิจการเพื่อสังคม หน่วยงาน สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน (หน่วยเสนอโครงการทั่วไป) ที่มีแนวคิดมุ่งส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง ร่วมยื่นข้อเสนอโครงการ

๔.๒ การคัดเลือกหน่วยเสนอโครงการ เมื่อหน่วยจัดการเรียนรู้ (หน่วยเสนอโครงการทั่วไป) ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและประสงค์เข้าร่วมโครงการได้ส่งข้อเสนอโครงการแล้ว คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบ กสศ. จะแต่งตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาถ้อยแถลงและคัดเลือกข้อเสนอโครงการที่หน่วยจัดการเรียนรู้เสนอ

๔.๓ การจัดให้มีกิจกรรมเสริมคุณภาพของโครงการ หน่วยเสนอโครงการที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญหรือคณะทำงานหนุนเสริมวิชาการ จัดกิจกรรมเสริมคุณภาพ เช่น การส่งเสริมการสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบปฏิบัติการ (Active Learning) การจัดทำแผนการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย แผนการดูแลรายกรณี และกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีในชุมชน/พื้นที่ รวมถึงการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๔.๔ การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ หน่วยเสนอโครงการได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการจะต้องรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน โดยนำส่งรายงานผลการดำเนินงานและงบประมาณตามงวดงาน งบการเงินที่ระบุตามสัญญา

ข้อ ๕ คุณสมบัติเชิงคุณภาพ

ข้อเสนอโครงการ (Proposal) ต้องแสดงแนวคิด วิธีการดำเนินงาน และแผนงบประมาณที่ชัดเจน แสดงถึงการยกระดับคุณภาพตามรายการสำคัญ โดยมีข้อมูลและหลักฐานที่เชื่อถือได้สนับสนุนตามประเด็นดังต่อไปนี้

๕.๑ ความพร้อมและความเชื่อมั่น หน่วยเสนอโครงการต้องแสดงให้เห็นความพร้อมใน ๓ ด้าน ได้แก่

(๑) การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย โดยมีข้อมูลกลุ่มเป้าหมายตรงตามคุณสมบัติที่กำหนด มีข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มเป้าหมายกับระบบนิเวศสังคม รวมถึงการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเงื่อนไขชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย และบริบทชุมชน/พื้นที่

(๒) การวิเคราะห์ชุมชน/พื้นที่ โดยมีข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเยาวชนนอกระบบการศึกษาในชุมชน/พื้นที่ ตลอดจนข้อมูลภายนอกที่มีผลต่อชุมชน รวมถึงการเข้าใจสภาพพื้นที่ในการดำเนินงาน เพื่อการออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน/พื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย

(๓) ศักยภาพในการทำงาน หน่วยเสนอโครงการต้องแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและประสบการณ์การทำงานกับกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน ท้องถิ่น พื้นที่การเรียนรู้ หรือกระบวนการสร้างการเรียนรู้ รวมถึงมีความพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ ความเชี่ยวชาญ และบุคลากร

๕.๒ แนวคิดและวิธีการดำเนินงานในการเป็นหน่วยจัดการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ข้อเสนอโครงการต้องแสดงแนวทางการพัฒนาให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

(๑) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนตามสิทธิการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ของกลุ่มเยาวชนนอกระบบการศึกษา เพื่อใช้ในการศึกษาต่อได้เมื่อมีโอกาสเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต เช่น การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณพื้นฐาน การคิดวิเคราะห์ มีอุปนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อ่าน การฟื้นฟูสมรรถนะการเรียนรู้เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม รวมถึงสร้างความร่วมมือกับสถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน

(๒) การฟื้นฟู เยียวยา พัฒนาสภาวะภายในของเยาวชนนอกระบบการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมให้เยาวชนนอกระบบการศึกษาที่ผ่านความรุนแรงของครอบครัว การถูกตัดสินจากสังคม การรู้สึกว่าเขาเองไม่มีคุณค่า ให้กลับมาใช้ชีวิตจิตใจที่เข้มแข็ง เท่าทันอารมณ์ความรู้สึก เกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง มีความมุ่งหวังในอนาคตและวางแผนชีวิตของตนเองได้

(๓) การพัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เยาวชนนอกระบบการศึกษามีคุณลักษณะและอุปนิสัยที่พึงประสงค์ การสร้างภูมิคุ้มกันจากปัจจัยเสี่ยงและอบายมุขต่างๆ เช่น สุรา ยาเสพติด การพนัน การล่วงละเมิดทางเพศ การพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ และความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เพื่อเป็นพลเมืองดีของสังคม การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจ การขอความช่วยเหลือ การมีวินัยและความรับผิดชอบ การจัดการและทักษะการเงิน ทักษะการเผชิญกับสถานการณ์ในรูปแบบต่างๆ และแก้ไขปัญหาชีวิตได้

(๔) การเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพในอนาคต โดยพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ มีโอกาสฝึกทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัด มีทักษะในการค้นหาโอกาสด้านอาชีพ การสื่อสารและสร้างความร่วมมือในการทำงาน มีโอกาสทดลองทำงานในสถานที่จริง การส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ และการให้คำปรึกษา ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรในชุมชน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างองค์กรได้ในระยะต่อไป

๕.๓ ความร่วมมือกับชุมชน/พื้นที่ ข้อเสนอโครงการต้องมีความร่วมมือกับชุมชน/พื้นที่ ในระดับตำบล อำเภอและจังหวัด เช่น สภาผู้นำ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการในท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนให้เกิดพื้นที่การเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนนอกระบบการศึกษาอย่างยั่งยืน

ข้อ ๖ รูปแบบการดำเนินงานโครงการ

ก. หน่วยเสนอโครงการต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยจัดการเรียนรู้ ดังนี้

๖.๑ ค้นหากลุ่มเป้าหมายเยาวชนนอกระบบการศึกษาเชิงรุก วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพที่จำเป็นในการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย

๖.๒ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา โดยคำนึงบริบทพื้นที่ สภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของกลุ่มเป้าหมาย

๖.๓ เป็นหน่วยนำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในพื้นที่ โดยทำหน้าที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้ ประสาน และเชื่อมโยงทรัพยากร จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดการความรู้จากการปฏิบัติการสู่เปลี่ยนแปลงหรือสามารถแก้ไข้ปัญหาในพื้นที่ได้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้มีทักษะสำคัญในการดำรงชีวิต ทั้งทักษะชีวิต ทักษะวิชาการ และทักษะวิชาชีพ โดยดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่และนอกพื้นที่ รวมถึง การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการดำเนินงาน

ข. หน่วยจัดการเรียนรู้ข้างต้นมีโจทย์การทำงานและเป้าหมายการดำเนินงาน ดังนี้

โจทย์การทำงาน	เป้าหมายการดำเนินงาน
(๑) พัฒนาคณะทำงาน/แกนนำในพื้นที่ดำเนินงาน ให้มีศักยภาพในการทำงานกับเยาวชนนอกระบบ และเป็นกลไกทำงานในพื้นที่ได้ในระยะยาว	(๑) รูปแบบ/กลไกในการค้นหาและเข้าถึงเยาวชนนอกระบบการศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่
(๒) ค้นหาและเข้าถึงเยาวชนนอกระบบการศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพในการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย	(๒) หน่วยจัดการเรียนรู้ค้นพบเยาวชนนอกระบบการศึกษา จำนวน ๒๐-๕๐ คน ในระดับชุมชนหรือตำบล และมีข้อมูลรายบุคคลเพื่อใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพ
(๓) สร้างพื้นที่ปลอดภัยและพื้นที่การเรียนรู้ โดยร่วมกับครอบครัวและชุมชน เพื่อประสานเชื่อมโยงทรัพยากร และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	(๓) หน่วยจัดการเรียนรู้สร้างความไว้วางใจให้เยาวชนนอกระบบการศึกษา และคนในชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อเยาวชนนอกระบบการศึกษา โดยมีพี่เลี้ยง เช่น ครู พ่อแม่ คนในชุมชน ผู้ดูแลเยาวชน เป็นต้น ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่
(๔) จัดกระบวนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความต้องการและเงื่อนไขในชีวิต เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (ทักษะชีวิต ทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ) ผ่านการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม	(๔) เยาวชนนอกระบบการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เห็นคุณค่าในตัวเอง (self esteem) หรือ มุมมองเชิงบวกต่อตนเอง (self concept) รวมทั้งมีภูมิคุ้มกันจากปัจจัยเสี่ยง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์

<p>โจทย์การทำงาน</p>	<p>เป้าหมายการดำเนินงาน</p>
	<p>สามารถปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม และแก้ไขปัญหาชีวิตได้</p> <p>(๕) เยาวชนนอกระบบการศึกษามีทางเลือก ในการเข้าถึงการศึกษา และ/หรือ มีความพร้อม ในการประกอบอาชีพ</p>
<p>(๕) จัดทำแผนการดูแลกลุ่มเป้าหมายรายกรณี และ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพ / พี่นฟู เยียวยา / ส่งต่อความช่วยเหลือ รวมทั้ง ติดตามผลการดำเนินงาน</p>	<p>(๖) หน่วยจัดการเรียนรู้มีแผนการดูแลรายกรณี/ รายกลุ่ม และสามารถทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ในพื้นที่และนอกพื้นที่ เพื่อพัฒนาศักยภาพและ ยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่เยาวชนนอกระบบ การศึกษา</p>
<p>(๖) พัฒนาระบบหรือมาตรการ เพื่อยกระดับการจัดการ เรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา ตัวอย่างเช่น</p> <p>(ก) ระบบดูแลและส่งต่อความช่วยเหลือเยาวชน นอกระบบการศึกษา โดยความร่วมมือของ ภาคีเครือข่ายในพื้นที่และนอกพื้นที่</p> <p>(ข) ระบบเทียบโอนประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อ สะสมความรู้และเชื่อมต่อการศึกษาใน ระบบต่างๆ เช่น ธนาคารหน่วยกิต (credit bank) การเทียบโอนการเรียนรู้ระหว่าง ในระบบและนอกระบบการศึกษา การเทียบ โอนประสบการณ์จากอาชีพ บัตรสวัสดิการ แห่งรัฐด้านการศึกษา (education card) เป็นต้น</p> <p>(ค) การจัดชุดสวัสดิการที่เหมาะสมกับความ ต้องการของเยาวชนนอกระบบการศึกษาโดย เชื่อมโยงสวัสดิการที่มีอยู่ของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ เช่น กลุ่มแม่วัยใส กลุ่มคนพิการ</p> <p>(ง) อื่นๆ</p>	<p>(๗) ชุมชนหรือท้องถิ่นมีระบบ/กลไก/มาตรการ เพื่อจัดการเรียนรู้และส่งต่อความช่วยเหลือ เยาวชนนอกระบบการศึกษาในพื้นที่</p> <p>(๘) แนวทางการดำเนินงานและตัวแบบระบบเทียบ โอนประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเยาวชน นอกระบบการศึกษาที่หลากหลาย สอดคล้องกับ เงื่อนไขชีวิต และนำไปสู่การสร้างการเรียนรู้ตลอด ชีวิต</p> <p>(๙) ชุดสวัสดิการที่สอดคล้องกับปัญหาและความ ต้องการของเยาวชนนอกระบบการศึกษา แต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มแม่วัยใส กลุ่มคนพิการ เป็นต้น</p>

ข้อ ๗ พื้นที่ดำเนินงานและกลุ่มเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

๗.๑ พื้นที่ดำเนินงาน ระดับหมู่บ้าน ตำบล เทศบาล และพื้นที่การเรียนรู้ โดยหน่วยเสนอโครงการสามารถระบุพื้นที่ดำเนินการ (สามารถระบุได้มากกว่า ๑ พื้นที่แต่ไม่เกิน ๔ พื้นที่) และมีการทำงานในลักษณะพันธมิตรและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่

๗.๒ กลุ่มเป้าหมาย เป็นกลุ่มเยาวชนนอกระบบการศึกษาที่มีคุณสมบัติ ตามเอกสารแนบท้ายประกาศ ๒ โดยหน่วยเสนอโครงการต้องระบุจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการในพื้นที่/ชุมชนอย่างน้อยตั้งแต่ ๒๐ คน แต่ไม่เกิน ๕๐ คน ตามศักยภาพและความเหมาะสม

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ ควรเป็นเยาวชนนอกระบบการศึกษากลุ่มใหม่ที่หน่วยเสนอโครงการยังไม่เคยทำงานด้วย โดยมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด เพื่อเป็นการขยายโอกาสและสร้างโอกาสทางการศึกษาร่วมกัน

ข้อ ๘ การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ให้หน่วยเสนอโครงการที่ได้รับเลือกให้เข้าร่วมโครงการเป็นผู้รับผิดชอบในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตาม เอกสารแนบท้ายประกาศ ๒ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นหรือพื้นที่ดำเนินงาน หน่วยเสนอโครงการต้องจัดเก็บข้อมูลเอกสารหลักฐานของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นหลักฐานแสดงกับสาธารณะถึงความโปร่งใสและความเป็นธรรมในการดำเนินการ ในการนี้ กสศ. อาจมีการสุ่มตรวจคุณสมบัติของหน่วยเสนอโครงการที่ได้รับการคัดเลือกและกลุ่มเป้าหมายในโครงการดังกล่าวด้วยก็ได้

ข้อ ๙ งบประมาณดำเนินงาน

งบประมาณดำเนินงาน ไม่เกินโครงการละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาท) โดยโครงการต้องมีแผนการใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม สมเหตุสมผล หรือมีงบประมาณสมทบจากหน่วยอื่นๆ รายละเอียดการสนับสนุนงบประมาณตามแบบข้อเสนอโครงการ (Proposal) ทั้งนี้ กสศ. ขอสงวนสิทธิ์ไม่รับพิจารณาหากข้อเสนอโครงการมีงบประมาณเกินกว่าที่กำหนด

ข้อ ๑๐ ระยะเวลาดำเนินโครงการ ระยะเวลาดำเนินโครงการไม่เกิน ๑๒ เดือน โดยสามารถเริ่มโครงการตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

ข้อ ๑๑ การสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑๑.๑ เป็นโครงการที่บ่งบอกถึงความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยเสนอโครงการ กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการช่วยเหลือ และพื้นที่/ชุมชน

๑๑.๒ เป็นโครงการที่บ่งบอกว่าเป็นความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีลักษณะเฉพาะ เป็นเอกลักษณ์ หรือจะก่อให้เกิดนวัตกรรม

๑๑.๓ ผลที่ได้จากการทำโครงการแสดงถึงโอกาสที่จะมีความยั่งยืน สามารถวัดผลได้ในระดับผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome)

๑๑.๔ มีการระดมทรัพยากรและสนับสนุนงบประมาณสมทบจากแหล่งอื่น ๆ

ข้อ ๑๒ การบริหารจัดการและการขยายผล

๑๒.๑ มีการจัดระบบบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส ผู้รับผิดชอบโครงการมีประวัติและผลงานน่าเชื่อถือ หรือมีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจ และแรงบันดาลใจที่แรงกล้า ทำให้เห็นถึงความเป็นไปได้ว่าจะบริหารโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีกลไกบริหารจัดการที่แสดงถึงความเชื่อถือว่าจะนำพาโครงการให้ประสบความสำเร็จ

๑๒.๒ มีแผนการติดตามผลการดำเนินโครงการที่ชัดเจนและเหมาะสม ในข้อเสนอโครงการสามารถระบุผลผลิต (Output) สำคัญในระยะต่าง ๆ ที่ได้จากการทำโครงการ แสดงถึงโอกาสที่จะมีความยั่งยืน สามารถวัดผลได้ในระดับผลลัพธ์ (Outcome) เมื่อโครงการสิ้นสุด

๑๒.๓ ผลผลิตสำคัญของโครงการมีคุณค่าในการเผยแพร่สู่สาธารณะเพื่อขยายผล โดยอาจแปรรูปเป็นสื่อเผยแพร่ที่เหมาะสม เช่น วิทยุทัศน์ คู่มือ หนังสือ เป็นต้น

ข้อ ๑๓ การจัดทำฐานข้อมูล

ข้อเสนอโครงการต้องมีแผนการจัดทำฐานข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการให้ความช่วยเหลือ ติดตาม ดูแล และการประเมินผล ทั้งนี้ โครงการที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ จะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลและดำเนินการต่างๆ ตามนโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศของ กสศ. รวมถึงกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๔ หลักเกณฑ์ในการพิจารณา

๑๔.๑ คณะผู้ทรงคุณวุฒิจะพิจารณาคุณภาพของข้อเสนอโครงการตามที่หน่วยเสนอโครงการ เสนอคุณสมบัติเชิงคุณภาพตามประเด็นในข้อที่ ๕ และโจทย์การทำงานในข้อที่ ๖ ดังต่อไปนี้

(๑) บทบาท ศักยภาพของคณะทำงาน และประสบการณ์การทำงานด้านเยาวชนนอกระบบการศึกษา พื้นที่การเรียนรู้ และกระบวนการสร้างการเรียนรู้ โดยผู้รับผิดชอบโครงการมีประวัติและผลงานน่าเชื่อถือ หรือมีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจและแรงบันดาลใจในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดระบบบริหารจัดการโครงการที่มีความโปร่งใส

(๒) ข้อมูลและการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและความต้องการของเยาวชนนอกระบบการศึกษาในพื้นที่ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลุ่มเป้าหมายกับครอบครัวและชุมชน และบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปวางแผนการแก้ปัญหาเชิงระบบ เช่น การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ใหม่ที่เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมายและบริบทของพื้นที่ การเชื่อมโยงระบบค้นหาและการจัดการทรัพยากรเพื่อส่งต่อความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

(๓) กรอบแนวคิดโครงการมีความสมเหตุสมผล มีการออกแบบโครงการ มีแผนการดำเนินงานที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

(๔) โครงการแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้ หลักสูตรการเรียนรู้ การสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ การส่งต่อความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๕) ความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา ร่วมกับครอบครัวและชุมชน

(๖) ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการทำงานและงบประมาณ รวมไปถึงการมีแผนการดำเนินงานที่มีความชัดเจนและเหมาะสม

ข้อ ๑๕ การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอโครงการ

๑๕.๑ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบ จะแต่งตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกข้อเสนอโครงการในเบื้องต้น โดยนอกจากการพิจารณาเอกสารข้อเสนอโครงการแล้ว คณะผู้ทรงคุณวุฒิอาจสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ลงพื้นที่ หรือสัมภาษณ์ผู้ยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อชี้แจงรายละเอียดด้วยก็ได้

๑๕.๒ เมื่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอโครงการแล้วเสร็จ จะเสนอรายชื่อโครงการที่ผ่านการคัดเลือกให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบ พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้การพิจารณาของคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบให้ถือเป็นที่สุด

ข้อ ๑๖ การส่งเสริมการดำเนินงานของ กสศ.

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย กสศ. จะจัดให้มีกลไกและมาตรการส่งเสริมการดำเนินโครงการ โดยหน่วยเสนอโครงการจะต้องให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของ กสศ. และหน่วยงานที่มีความร่วมมือ เช่น

๑๖.๑ จัดประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องแนวคิดและการพัฒนาข้อเสนอโครงการปี ๒๕๖๖ การสนับสนุนการทำงานโดยที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญและทีมพี่เลี้ยงให้คำแนะนำตลอดโครงการ

๑๖.๒ จัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานและสนับสนุนวิชาการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโครงการในระดับพื้นที่และระดับประเทศ

๑๖.๓ การสนับสนุนการทำงานทางวิชาการโดยคณะทำงานหนุนเสริมหรือผู้เชี่ยวชาญ และการติดตามความก้าวหน้าโดยคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบ และหน่วยงานที่มีความร่วมมือ

๑๖.๔ การศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ เกี่ยวกับโครงการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา

ทั้งนี้ หน่วยที่เข้าร่วมโครงการต้องให้ข้อมูลและร่วมกิจกรรมในข้อ ๑๖.๑ ถึง ๑๖.๔

ข้อ ๑๗ การทำสัญญารับทุนสนับสนุน

๑๗.๑ กสศ. จะทำสัญญาให้ทุนสนับสนุนการดำเนินโครงการกับหน่วยเสนอโครงการที่ผ่านการคัดเลือก และหน่วยเสนอโครงการมีความรับผิดชอบที่จะต้องดำเนินงานตามโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ

๑๗.๒ หน่วยเสนอโครงการที่ไม่เคยได้รับทุน หากได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ จะต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนภาคีร่วมดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ที่ กสศ. กำหนด ให้แล้วเสร็จก่อนการจัดทำสัญญารับทุนสนับสนุน

๑๗.๓ โครงการที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ กสศ. จะจัดให้มีกระบวนการปรับปรุงรายละเอียดข้อเสนอโครงการ เพิ่มเติมข้อมูล อันรวมถึงการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย แผนการดำเนินงาน กิจกรรม และงบประมาณ เพื่อให้ข้อเสนอโครงการมีความสมบูรณ์และเหมาะสมก่อนการจัดทำสัญญา และหน่วยเสนอโครงการจะต้องเข้าร่วมกระบวนการดังกล่าวตามที่ได้รับแจ้งจาก กสศ.

ข้อ ๑๘ ปฏิทินดำเนินงาน

การดำเนินงาน	ระยะเวลา
ประกาศสนับสนุนทุนและรับข้อเสนอโครงการ	เมษายน ๒๕๖๖
พิจารณาและปรับปรุงโครงการ จัดทำสัญญาและสนับสนุนงบประมาณ	พฤษภาคม ๒๕๖๖
โครงการเริ่มดำเนินงาน	มิถุนายน ๒๕๖๖
โครงการดำเนินงานแล้วเสร็จ	ภายใน ๑๒ เดือนนับแต่วันลงนามในสัญญา

เอกสารแนบท้าย ๒

ประกาศสำนักงาน กสศ. เรื่อง เปิดรับข้อเสนอโครงการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเยาวชนนอกระบบการศึกษา ปี ๒๕๖๖

หลักเกณฑ์กลุ่มเป้าหมายเยาวชนนอกระบบการศึกษา

เยาวชนนอกระบบการศึกษา หมายถึง ผู้ที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษาแล้ว^๑ และมีอายุ ๑๕-๒๔ ปี โดยครอบคลุมถึงเยาวชนผู้ที่ออกจากการศึกษากลางคัน เยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา รวมถึงเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่อความเปราะบางจากผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้

ประเภทของเยาวชนนอกระบบการศึกษามีความหลากหลายตามเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- (๑) เยาวชนนอกระบบการศึกษาเนื่องจากเหตุปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น ยากจน อยู่ในพื้นที่ห่างไกลขาดโอกาสเข้าถึงการศึกษา เป็นต้น
- (๒) เยาวชนนอกระบบการศึกษาเนื่องจากเหตุปัจจัยทางสังคม เช่น กำพร้า เร่ร่อน พ่อแม่วัยใส เยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ติดยาเสพติด ผู้พันโทษ เป็นต้น
- (๓) เยาวชนนอกระบบการศึกษาเนื่องจากสภาวะทางร่างกาย เช่น มีความบกพร่องทางร่างกาย การมองเห็น การได้ยิน สติปัญญา เป็นต้น
- (๔) เยาวชนนอกระบบการศึกษาที่มีความต้องการลักษณะเฉพาะ เช่น ได้รับผลกระทบจากโรคติดต่อร้ายแรง เป็นต้น

โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติมของลักษณะ/ประเภทของเยาวชนนอกระบบการศึกษา ตามบัญชีแนบท้าย

ลักษณะ/ประเภท	เอกสารหลักฐานสนับสนุนการพิจารณา
๑) ผู้เร่ร่อน หมายถึง ผู้ที่ไม่มีที่อยู่อาศัยพักพิงเป็นหลักแหล่งแน่นอน ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร้ทิศทางขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสี่ยงต่อการประสบภัยอันตรายและเป็นปัญหาสังคม	☐ หลักฐานยืนยันสถานะตัวตนที่ชัดเจนและเชื่อถือได้ จากผู้นำชุมชน องค์กรที่ทำงานเกี่ยวข้อง หรือ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ☐ หลักฐานที่บ่งชี้ถึงการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น
๒) เยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หมายถึง เยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา เนื่องจากอยู่ภายใต้การควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และเยาวชนที่อยู่ภายใต้คำสั่งฝึกอบรมของศาล โดยศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน	☐ หลักฐานจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ☐ หลักฐานที่บ่งชี้ถึงการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น

^๑ ผู้ที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษาแล้ว หมายถึง ผู้ที่ปัจจุบันไม่ได้เข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) กรุงเทพมหานคร สถาบันอุดมศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล โดยต้องมีการรับรองข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ที่กลุ่มเป้าหมายอยู่ในปัจจุบัน เช่น ข้าราชการ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น

ลักษณะ/ประเภท	เอกสารหลักฐานสนับสนุนการพิจารณา
<p>๓) ผู้พ้นโทษ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยจากเรือนจำหรือทัณฑสถาน ได้รับการพักการลงโทษ ลดวันต้องโทษจำคุก อดภัยโทษ หรือได้รับการปลดปล่อยเมื่อจำคุกครบกำหนดตามคำพิพากษาของศาล รวมทั้งผู้พ้นจากการคุมประพฤติ ผู้พ้นจากการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕</p>	<p>☐ เอกสารรับรองการพ้นโทษ</p> <p>☐ หลักฐานที่บ่งชี้ถึงการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น</p>
<p>๔) ผู้ติดเชื้อ HIV ผู้ป่วยเอดส์ และครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ</p> <p>☐ ผู้ติดเชื้อ HIV หมายถึง บุคคลที่มีกลุ่มอาการของโรคที่เกิดกับระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อมหรือบกพร่อง ซึ่งเกิดขึ้นมาภายหลังไม่ได้เป็นมาแต่กำเนิด โดยมีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัส Human Immune Deficiency Virus</p> <p>☐ ผู้ป่วยเอดส์ หมายถึง ผู้ได้รับเชื้อเอดส์แล้ว และเมื่อร่างกายอ่อนแอ ระบบภูมิคุ้มกันเสื่อมหรือไม่มีภูมิคุ้มกันของร่างกาย เกิดการติดเชื้อโรคอื่น ๆ ได้ง่าย</p> <p>☐ ผู้ได้รับผลกระทบจากผู้ติดเชื้อ HIV และผู้ป่วยเอดส์ หมายถึง ครอบครัวของผู้ติดเชื้อ HIV และ ผู้ป่วยเอดส์</p>	<p>☐ ใบรับรองแพทย์ ระบุว่าเป็นผู้ติดเชื้อ HIV หรือเป็นครอบครัวของผู้ติดเชื้อ HIV (ระบุชื่อและความสัมพันธ์ในใบรับรองแพทย์)</p> <p>☐ หลักฐานที่บ่งชี้ถึงการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น</p>
<p>๕) คนพิการ</p> <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้</p> <p>☐ คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน ๙๐ เดซิเบลขึ้นไป</p> <p>☐ คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า ๙๐ เดซิเบลลงมาถึง ๒๖ เดซิเบล</p> <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ ร่วมกับ ความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย ๒ ทักษะ จาก ๑๐ ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน</p>	<p>☐ บัตรประจำตัวคนพิการ (ที่ยังไม่หมดอายุ)</p> <p>☐ หลักฐานที่บ่งชี้ถึงการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น</p>

ลักษณะ/ประเภท	เอกสารหลักฐานสนับสนุนการพิจารณา
<p>การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ ๑๘ ปี</p> <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none">☐ บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์หรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าว อาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ☐ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ทั้งหมดที่มีระดับสติปัญญาปกติ</p> <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาและหน้าที่ของภาษา</p> <p>บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจาก ความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้อารมณ์หรือความคิดเช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น</p>	

ลักษณะ/ประเภท	เอกสารหลักฐานสนับสนุนการพิจารณา
<p>บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วนซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อนอายุ ๓๐ เดือน</p> <p>บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน</p>	